

„A tartalmat, az élő közösségek munkáját becsülöm...”

Interjú dr. Latorcai Csabával

Dr. Latorcai Csaba, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára folyamatosan konzultál a kisebbségek országos önkormányzatainak elnökeivel, képviselőivel az időszéri nemzetiségpolitikai kérdésekről. Számos nemzetiségi rendezvényen vett már részt, legutóbb az ARCUSFEST szarvasi megnyitóján. Tapasztalatairól, benyomásairól, az Államtitkárság terveiről kérdeztük.

Bajtai László felvételei

– Legalább két-három napot szinte minden héten vidéken töltök és részt veszek a nemzetiségi közösségek rendezvényein. A tartalmat, az élő közösségek eseményeit keresem. Nagyon kedvezőek a benyomásaim. Ilyen élményt adott Szarvason az ARCUSFEST, de szívesen emlékszem vissza a Ráckevén rendezett templombúcsúra is. Ami feltűnt és igen örömteli, hogy sok fiatallal találkozom útjaim során. Részt vesznek a színházi produkciókban, jelen vannak a rendezvényeken, ez tehát fontos visszajelzés arról, hogy a nemzetiségi fiatalok továbbéltetik a hagyományokat.

– Mekkora figyelmet kapott Szászfalvi László államtitkár úr felhívása, amelyben a kisebbségi törvény és joganyag módosításához kért javaslatokat?

– A KIM Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága által 2010 júliusában társadalmi párbeszédet kezdeményezett a többség és kisebbség harmonikus együttélése során megvalósítható – a kisebbségek kultúrájának, anyanyelvének megőrzését és fejlesztését biztosító – jogszabályi keretek továbbfejlesztése érdekében. Nagyon sok javaslat érkezett az ország minden részéről, kisebbségi önkormányzatoktól, civil szervezetektől és magánemberektől. Meglepő volt az az alaposág, amellyel egy-egy kérdést kezeltek. A beérkezett több száz írásos javaslat alapján szerzett tapasztalatokat összegezzük. Az országos önkor-

mányzatok vezetőivel folytatott konzultációk során is ez történik. A joganyag módosítása hosszú távú terv és feladat. Amit már most látni lehet: felül kell vizsgálni a kétlépcsős választási struktúrát, egy időben, közvetlenül kell megválasztani a helyi, területi és országos önkormányzatok tagjait. Ki kell zárni az ál-önkormányzatok megalakulásának lehetőségét. Ezt sokan kérték, számtalan javaslat is érkezett rá. Ami egyértelműen szükséges, az a kulturális autonómia kiteljesítéséhez, megéléséhez szükséges jogi és pénzügyi feltételek biztosítása a törvényben.

– Ilyen volt a feladatalapú támogatások igénylése, melyről utolsó pillanatban született végleges döntés.

– A feladatalapú támogatásokról hatályos törvény rendelkezett. Valóban van elképzelésünk és szándékunk a jelenlegi rendszer megváltoztatására, amely komoly adminisztrációs terhet ró az érintettekre s a határozat-gyártásról szól. Szeretnénk, hogy a tényleges munka kapjon nagyobb hangsúlyt és valóban érvényesüljön a differenciálás. Már 2011 januárjától megkezdte működését a Wekerle Sándor Alapkezelő, mely a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium háttérintézményeként éppen a feladatalapú igényléseket fogja elbírálni. A későbbiekben csökkentheti az adminisztrációt, ha a kisebbségi önkormányzatok az év folyamán amúgy is elkészített jegyzőkönyveiket nyújtják majd be. Az új modell célja a differenciálás, és a valós munka finanszírozása.

– Mekkora összegről van szó tulajdonképpen?
– Háromszázezertől kilencszázezer forintig terjed ez az összeg, és ez már komoly differenciálásra ad lehetőséget.

– Ezt a témát, de a 2011. évi finanszírozást, a Költségvetést is, amelyben Ön folyamatosan egyeztet az országos önkormányzatok elnökeivel, a rövidtávú tervek közé sorolhatjuk.

– Ezek a konzultációk szorosan illeszkednek az országos kisebbségi önkormányzatok vezetőivel, valamint a kisebbségi területen aktív civil és önkormányzati szervezetekkel korábban megkezdett egyeztetések sorába. A tizenhárom magyarországi kisebbség országos önkormányzatának jövő évi állami működési támogatása megegyezik majd a 2010. évi juttatással. Ez összesen 953 millió forintot jelent. Az országos önkormányzatok által fenntartott intézmények közvetlen működési támogatása 463 millió forint lehet. Az intézményi támogatás közel 20 millió forinttal magasabb a megelőző évi szintnél. A költségvetés ugyanis hozzá kíván járulni a horvát, a szerb és a szlovén kisebbség országos önkormányzata újonnan vállalt intézmény-fenntartási feladatainak ellátásához. A korábban létesített nemzetiségi országos önkormányzati intézmények költségvetési támogatása nem változik. Új elem a jövő évi költségvetés tervezetében, hogy e támogatások felsorolása az Országgyűléstől a nemzetiségekért felelős Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) fejezeti tételei közé került. Ugyanitt szerepel a kisebbségi civil szervezetek 110 millió forintos működési támogatásának keretösszege is. A települési és a területi kisebbségi önkormányzatok 2011. évi költségvetési támogatása összesen 1,52 milliárd forint. Mint ismert, 2010 októberében a megelőző ciklushoz képest több, 2300-at meghaladó számú kisebbségi önkormányzat alakult.

2011-ben a kormányzati kisebbségpolitikai feladatok ellátására a KIM költségvetésében 768,6 millió forint kerül elkülönítésre. E forrás biztosítja majd többek között a nemzetiségi anyanyelvű kulturális programok támogatását és a kisebbségi írott sajtó megjelentetésének állami juttatását. Szintén ebből a keretből történhet a szomszédos országokkal közösen működtetett kisebbségi vegyes bizottságok ajánlásai alapján megvalósuló oktatási, kulturális, hitéleti és médiaprogramok részbeni költségvetési támogatása. A kisebbségi színházak költségvetési támogatására az idei évhez hasonlóan 330 millió forint a terv. Több mint 10 millió forinttal növekedhet ugyanakkor a szekszárdi Német Nemzetiségi Színház támogatása, mely így összesen 57,7 millió forint lehet.

– Egyértelmű, hogy valamennyi, a kisebbségi autonómiát, közéletet érintő forrás, beleértve az országos önkormányzatok eddigi támogatását is, a Minisztériumhoz került. Van azonban egy kivétel...

– Igen, a nemzetiségi oktatás, súlyának, jelentőségének megfelelően a Nemzeti Erőforrás Minisztéri-

umában, az Oktatási Államtitkárságnál marad. A Nemzeti Erőforrás Minisztériuma 2011. évi költségvetési tervezetében 903 millió forint szerepel a nemzetiségi oktatási programot megvalósító iskolák működtetésének kiegészítő támogatására, valamint ezen intézmények anyanyelvű tankönyveinek vásárlására. A nemzetiségi oktatás gyermeklétszám szerinti normatív támogatása a 2010. évi szinten történhet.

– 2011-ben népszámlálás lesz, s mint tapasztalhattuk, ennek jelentősége felértékelődik, ha a népszámlálás adatai alapul szolgálnak például a feladatalapú támogatás meghatározásában. Eddig minden hazai kisebbség becsült létszámmal „dolgozott”, de így tettek a szakemberek is. Súlyos történelmi hagyományai, okai is vannak annak, hogy a románok, németek, szlovákok, horvátok, szerbek, románok népszámlálása során soha nem a valós számok kerültek napvilágra. A románok számát ma 200 000-tól akár 800 000 főre is becsülik...

– Az országos önkormányzatok vezetői támogatják azokat a kormányzati törekvéseket, melyek célja, hogy a 2011-es általános népszámlálás során minél hitelesebb szám adatok legyenek megismerhetőek a hazai kisebbségek létszámának alakulásáról. Konszenzus még nem alakult ki ebben, de reményeim szerint időben fel tudunk készülni. A nemzetiségi hovatartozást bátran kell vállalni, és látva a sok fiatal, meggyőződésem, hogy ők azt vállalni is fogják. Komolyan azt gondolom, hogy ezekre az adatokra kell majd támaszkodnunk. Ha torzak, vegyünk egy számtani átlagot, mármint ne csupán egy kérdés legyen – hiszen legutóbb is három volt – tehát legyen egy kérdéscsoport, mely a nemzetiségre, a kulturális kötődésre, a nyelvhasználatra és még másra is vonatkozik. A kérdések megfogalmazásában kell rugalmasnak, de célratörőnek lenni, hogy a számok lehetőleg optimálisan közelítsenek a valós adatokhoz.

– A Nemzeti Civil Alapprogram hasonlóan nagy változások előtt áll...

– Az NCA rendszere saját fenntartására nagyon sok pénzt költött, és a vizsgálatok további több tízmillióss összefonódásokat tártak fel, így az egész struktúrát felül kell vizsgálni. Az NCA már-már drogként működött, a civilek rászoktak, de érdemi fejlődés nem történt. Arra gondolok például, hogy a többéves támogatás sem vezetett el oda, hogy egy civil szervezet a saját lábára álljon. Magyarul, nincs eredménye a támogatásoknak! Terveink szerint 2012-től épül be a rendszerbe az új modell, melyben a területi felosztást szakmai kollégiumok váltják fel. Nemzetiségi is lesz közöttük, amelybe a nemzetiségek is delegálhatnak majd tagokat. Ezek fontos és érdemi változások, melyek eredménye megfelel az eredeti célkitűzésnek: a társadalmilag hasznos feladatokat ellátó, valós civil szervezetekhez jusson el a pénz!

– Köszönöm az interjút!

Mayer Éva